

Poročilo o stališču glede gotovih očal

Julij 2015

Uvod

"Gotova očala" oz. naprej narejena očala za branje so tista, ki imajo dve enožariščni stekli pri tem pa ima vsaka isto pozitivno sferično moč, ki ne presega dioptrije +4,00. Njihov cilj je olajšati stanje znano kot starostna daljnovidnost oz. starovidnost (Presbyopia). To se zgodi, ko človek zaradi naravnega staranja oči izgubi oster vid na blizu. Njena definicija je: "refrakcijsko stanje, kjer je naravna sposobnost oči, zaradi staranja, nezadostna za delo na blizu". Simptomi se ponavadi pokažejo, ko ljudje dosežejo starost štirideset ali več. Millodot M. Slovar Optometrike in Vizualne Vede, 7. izdaja Edinburgh: Elsevier; 2009.

Ta »gotova očala« so splošno dosegljiva po Evropi in se jih da kupiti brez recepta in brez strokovnega nasveta ali nadzora v različnih prodajalnah. Namenjena so delu na blizu in nikoli ne smejo biti uporabljana za vožnjo ali za aktivnosti na daleč, kot npr. za gledanje televizije ali celo vožnje z avtomobilom.

Stališče združenja ECOO

Za nekatere so "gotova očala" nizkocenovna alternativa k predpisanim očalom za branje. Uporabljajo se lahko za kratek čas ali v nujnih primerih in na tak način so koristen pripomoček poleg predpisanih očal. Nikakor niso namenjena, kot že zgoraj omenjeno, za uporabo za daleč. Če želijo ljudje kupiti "gotova očala", potem se morajo prepričati, da imajo ta očala CE oznako, ki kažejo na to, da ustrezajo standardu znanemu kot ISO 16034:2002.

Javnost bi morala biti seznanjena z dejstvom, da korekcije vida, ki jih omogočajo "gotova očala", niso ustrezne za vse uporabnike in lahko povzročajo prenaprezanje oči ali glavobole, dvojni vid, slabost, solzne oči, srbenje in utrujenost. Poleg tega, obstaja nevarnost za javno zdravje, če bi ljudje uporabljali "gotova očala" namesto da bi hodili na redne preglede oči. Ta očala niso namenjena redni uporabi razen, če to dovoli očesni strokovnjak, kot to izrecno določa ISO 16034:2002.

- Glede na dokaz, da je pri "gotovih očalih" z višjo dioptrijo večja verjetnost, da bodo povzročala nezaželjene stranske učinke 1040-5488/12/8904-0446/0 IZV. 89, ŠT. 4, STR. E446-E451 OPTOMETRIKA IN VIZUALNA VEDA, potem bi morali biti kupci o tem jasno obveščeni.
- ECOO predlaga več nadzora nad tem, da "gotova očala" ustrezajo predpisanim standardom z namenom zaščititi javnost.
- V primeru, da posameznik doživi nevšečnosti z vidom, ECOO predlaga posvet z očesnim strokovnjakom. "Gotova očala" niso nadomestek za redne očesne preglede in ljudje bi se morali posvetovati s poklicnim očesnim strokovnjakom glede ustreznosti uporabe "gotovih očal" z ozirom na ISO 16034:2002.

Dosegljivost

Kljub temu, da se zakonodaja po Evropi razlikuje glede "gotovih očal", je večinoma prodaja teh nenadzorovana. Možno jih je kupiti v raznovrstnih prodajalnah:

- Supermarketi
- Drogerije
- Pošte
- Lekarne
- Prodajni avtomati
- Prodaja preko interneta

Zagotavljajo nizkocenovno alternativo za popravljanje problemov z vidom na blizu.

Mogoči problemi

"Gotova očala" so izdelana z isto sferično močjo za obe očesi, pri tem pa po navadi znaša zenična razdalja 62 mm ali 64 mm. Iz tega razloga niso zadostna za popravljanje vida večine ljudi, ker:

- "Gotova očala" ne bodo koristila večini ljudi, ki so kratkovidni (tj. Okoli 33% Evropejcev) Eur J Epidemiol. 2015 Mar 18. [Epub ahead of print]- Razširjenost refrakcijskih napak v Evropi: Evropski očesni epidemiološki (E3) konzorcij.
- Poleg tega ljudje, ki imajo astigmatizem, ne bodo imeli koristi od "gotovih očal", celo lahko doživijo nevšečnosti kot so: megleni vid, solzenje ali rdeče oči. (Raziskava je nedavno pokazala, da ima 23,9% odraslih Evropejcev astigmatizem z dioptrijo ≥ 1 . Pri ljudeh, ki so stari 65 ali več, je ta odstotek celo višji: 51,5% evropske populacije) Eur J Epidemiol. 2015 Mar 18. [Epub ahead of print]- Razširjenost refrakcijskih napak v Evropi: Evropski očesni epidemiološki (E3) konzorcij.
- Če sta dioptriji obeh oči različni, potem bodo očala z isto močjo v obeh steklih povzročala, da bo vid v enem očesu meglen, kar pa povzroča naprezanje oči med branjem. Med prebivalstvom ima 2%-15% ljudi razliko več kot 1,00 dioptrijo med očesoma, kar je tudi znano kot anisometropia. Čim večja je razlika, tem močnejši so simptomi.
- Prizmatični učinek je izraz, ki označuje aberacijo, ki jo povzroči premik slike iz njene prave pozicije. To se zgodi, kadar človek ne gleda točno skozi središče stekla. Nezaželeni prizmatični učinki povzročajo glavobole, naprezanje in v nekaterih primerih dvojni vid. V predpisanih očalih se zenična razdalja izdelava individualno po meri zenične razdalje uporabnika očal (48% "gotovih očal" ni zagotavljalo optične kvalitete, ki jo predpisujejo mednarodni standardi; pri tem 62% očal z +3,50 dioptrije ni izpolnilo zahtev. Zaradi tega se je pojavila posledica umetno povzročene vodoravne heteroforije v 60% in navpične heteroforije v 32% (umetno ustvarjanje prizem), kar pa presega dovoljene nivoje, ki jih narekuje ISO 16034:2002.) 1040-5488/12/8904-0446/0 IZV. 89, ŠT. 4, STR. E446-E451 OPTOMETRIKA IN VIZUALNA VEDA

Zgodi se lahko tudi, da bodo ljudje uporabljali "gotova očala" za aktivnosti na daleč, npr. za sprehajanje, gledanje televizije in vožnjo z avtomobilom. McGarry MB, Manning TM. Vpliv nošenja korekcijskih leč za starostno daljnovidnost na vid na daleč. *Ophthalmic Physiol Opt* 2003;23:13–20.

Obstajajo tudi nepotrjeni dokazi, da ljudje uporabljajo "gotova očala", namesto da bi šli na pregled k kvalificiranemu strokovnjaku za vid. Starostna daljnovidnost oz. starovidnost (Presbyopia - problemi z branjem zaradi starosti) je stanje, ki očitno prizadene starejše ljudi. Za njih tudi velja, da imajo večjo možnost, da jih prizadenejo ostale bolezni, kot so starostna degeneracija rumene pege, siva mrena in diabetična retinopatija; iz tega razloga je zelo pomembno, da so spremembe v vidu ljudi v tej starostni skupini nadzorovane.

European Council for Optometry and Optics – ECOO (Evropski svet za optometrijo in optiko)

Julij 2015

Zahvale

ECOO bi se posebno rad zahvalil avtorjema tega poročila:

- Sylwia Kropacz-Sobkowiak
- Martin O'Brien

Vir: <http://www.ecoo.info/2015/07/15/ready-readers-position-paper/>